

**WYMAGANIA EDUKACYJNE WYNIKAJĄCE Z PROGRAMU NAUCZANIA JĘZYKA
ANGIELSKIEGO
W IV-LETNIM LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM dla grup na poziomie:
POZIOM B1+**

Poziom III. 1 – dla kontynuujących naukę

**Wymagania szczegółowe w zakresie podstawowym dla uczniów kontynuujących naukę na
podbudowie wymagań dla szkoły podstawowej.**

1. Treści nauczania.

Uczeń posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych:

- 1) **człowiek** (np.: dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania);
- 2) **miejsce zamieszkania** (np.: dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe, wynajmowanie, kupno i sprzedaż mieszkania, przeprowadzka);
- 3) **edukacja** (np.: szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, przybory szkolne, oceny i wymagania, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne);
- 4) **praca** (np.: zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, praca dorywcza, wybór zawodu, poszukiwanie pracy, warunki pracy i zatrudnienia);
- 5) **życie prywatne** (np.: rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, okresy życia, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
- 6) **żywienie** (np.: artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, nawyki żywieniowe w tym diety, lokale gastronomiczne);
- 7) **zakupy i usługi** (np.: rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, środki płatnicze, reklamacja);
- 8) **podróżowanie i turystyka** (np.: środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie, awarie i wypadki w podróży, ruch uliczny);
- 9) **kultura** (np.: dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media);
- 10) **sport** (np.: dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu);
- 11) **zdrowie** (np.: tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, niepełnosprawność, uzależnienia);
- 12) **nauka i technika** (np.: ludzie nauki, odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych);
- 13) **świat przyrody** (np.: pogoda, pory roku, klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe);

14) **państwo i społeczeństwo** (np.: wydarzenia i zjawiska społeczne, problemy współczesnego świata);

2. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie proste, typowe wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne (np.: napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne):

- 1) określa główną myśl tekstu;
- 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu;
- 3) znajduje w tekście określone informacje;
- 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu;
- 5) określa kontekst wypowiedzi (np.: nadawcę, odbiorcę, formę tekstu);
- 6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu;
- 7) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

3. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie formułuje krótkie, proste, zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne (np.: wiadomość, opis, notatka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta, pocztówka, e-mail, list prywatny):

- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności;
- 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je;
- 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości;
- 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości;
- 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia;
- 6) przedstawia opinie innych osób;
- 7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów;
- 8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość;
- 9) opisuje doświadczenia swoje i innych osób;
- 10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości;
- 11) wyjaśnia sposób obsługi prostych urządzeń (np.: automatu do napojów, bankomatu);
- 12) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze;
- 13) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.

4. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie (np.: e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny)

- 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np.: przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób);
- 2) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę;
- 3) stosuje formy grzecznościowe;
- 4) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
- 5) prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np.: wymiana zakupionego towaru);
- 6) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;
- 7) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia;
- 8) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych;
- 9) wyraża emocje (np.: radość, niezadowolenie, zdziwienie);
- 10) prosi o radę i udziela rady;
- 11) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby;
- 12) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny;
- 13) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca.

5. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego

- 1) przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np.: wykresach, mapach, symbolach, piktogramach), audiowizualnych (np.: filmach, reklamach) oraz tekstach obcojęzycznych;
- 2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku obcym;
- 3) przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim.

6. Znajomość struktur gramatyczno-leksykalnych

Uczeń posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych i potrafi samodzielnie wykonywać zadania leksykalno-gramatyczne, obejmujące materiał z zakresu podstawowego, typu:

- 1) transformacja
- 2) częściowe tłumaczenie zdań
- 3) słowotwórstwo
- 4) wypełnianie luk (zadania otwarte i zamknięte)
- 5) gramatyzacja
- 6) set leksykalny

Wymagania szczegółowe w zakresie rozszerzonym, dla uczniów kontynuujących naukę na podbudowie wymagań dla szkoły podstawowej:

1. Treści nauczania.

Uczeń posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w obrębie tych samych tematów, co dla zakresu podstawowego.

2. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np.: rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru oraz wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np.: artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie).

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) oddziela fakty od opinii.

3. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń tworzy płynne i zrozumiałe dłuższe wypowiedzi ustne oraz dłuższe wypowiedzi pisemne bogate i spójne pod względem treści (np.: list formalny, rozprawka, artykuł). Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) wyjaśnia sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania

(np.: załatwianie spraw w instytucjach);

2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw dotyczące danej tezy lub rozwiązania.

4. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń reaguje ustnie w sposób płynny w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach oraz reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego (np.: list prywatny lub formalny, sprawozdanie) w sytuacjach formalnych i nieformalnych. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np.: niezasażone oskarżenie, spowodowanie szkody);

2) przedstawia opinie i argumenty, odpira argumenty przeciwne;

3) komentuje, zgadza się lub kwestionuje zdanie innych uczestników dyskusji;

4) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych;

5) wysuwa i rozważa hipotezy.

6) ustosunkowuje się do opinii innych osób;

5. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) streszcza usłyszany lub przeczytany tekst;

2) rozwija notatkę, ogłoszenie, nagłówki prasowe;

3) stosuje zmiany stylu lub formy tekstu.

6. Ponadto uczeń powinien wykazać się następującymi umiejętnościami:

1. Uczeń dokonuje samooceny (np.: przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np.: korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym).
2. Uczeń współdziała w grupie, np.: w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.
3. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np.: z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.
4. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np.: domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np.: parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.
5. Uczeń posiada świadomość związku pomiędzy kulturą własną i obcą, wrażliwość kulturową i umiejętność pośredniczenia między kulturami poprzez nauczany język.
6. Uczeń posiada również podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego.

7. Znajomość struktur gramatyczno-leksykalnych

Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych i potrafi samodzielnie wykonywać zadania leksykalno-gramatyczne, obejmujące materiał z zakresu rozszerzonego, typu:

- 1) transformacja
- 2) częściowe tłumaczenie zdań
- 3) słowotwórstwo
- 4) wypełnianie luk (zadania otwarte i zamknięte)
- 5) gramatykalizacja
- 6) set leksykalny

CZASOWNIK

- Bezokolicznik i formy osobowe, bezokolicznik przeszły;
- Czasowniki posiłkowe;
- Czasowniki modalne z bezokolicznikiem zwykłym, zwykłym ciągłym, perfektywnym i perfektywnym ciągłym: can, could, may, might, must, mustn't, needn't, will, shall, would, would like, would prefer, should, ought to, dare, need;
- Tryb rozkazujący;
- Tryb łączący, np. z suggest, insist, demand, it's essential;
- Czasowniki regularne i nieregularne;
- Czasowniki wyrażające stany i czynności;
- Czasowniki złożone (phrasal verbs);

- Imiesłów czynny i bierny;
- Zdania twierdzące, przeczące i pytające w następujących czasach gramatycznych:
 - Present Simple dla czynności i stanów trwających nieprzerwanie lub powtarzających się, czynności o stałym charakterze, rozkładów czasowych, w komentarzach sportowych i opowiadaniach;
 - Present Continuous dla czynności odbywających się w tej chwili, w bieżącym okresie czasu lub bliskiej przyszłości, czynności powtarzających się i uważanych za irytujące;
 - Present Perfect dla czynności i stanów, które miały miejsce ostatnio lub trwają do chwili obecnej lub ich skutki mają wpływ na sytuację obecną, w zdaniach czasowych i konstrukcjach typu: It is the first time...;
 - Present Perfect Continuous dla czynności, które rozpoczęły się w przeszłości i trwają do chwili obecnej lub się skończyły, a ich skutki są nadal widoczne, dla czynności powtarzających się od jakiegoś czasu;
 - Past Simple dla czynności i stanów, które miały miejsce lub powtarzały się w przeszłości, po wyrażeniach
- I wish..., It's time, I'd rather..., as if..., if only..., suppose..., supposing...;
- Past Continuous dla czynności, która odbywała się w pewnym momencie w przeszłości lub trwała przez pewien czas, w wyrażeniach I was wondering ..., I was hoping ...;
- Past Perfect dla czynności i stanów przeszłych poprzedzających inne czynności i stany przeszłe lub zakończonych przed określonym momentem w przeszłości, po wyrażeniach I wish..., as if ..., if only..., w konstrukcji It was the first time...;
- Past Perfect Continuous dla czynności, które były wykonywane przez jakiś okres i poprzedzały inną czynność, po wyrażeniach I wish..., as if ..., if only...;
- Future Simple dla stanów lub czynności przyszłych wynikających z okoliczności zewnętrznych, dla wyrażenia postanowienia, obietnicy, decyzji;
- Future Continuous dla czynności, które będą odbywać się w pewnym momencie w przyszłości oraz w pytaniach o plany;
- Future Perfect dla czynności i stanów, które odbędą się lub będą trwały do określonego momentu w przyszłości;
- Future Perfect Continuous dla czynności, które będą wykonywane przez określony czas do określonego momentu w przyszłości;
- Future Simple in the past w mowie zależnej i zdaniach warunkowych;
- Future Perfect in the past w mowie zależnej i zdaniach warunkowych.

SKŁADNIA

- Zdania rozkazujące;
- Zdania z podmiotem it i there, w zwrotach It's worth/no use +ing;

- Zdania wykrzyknikowe;
- Zdania z dwoma dopełnieniami;
- Zdania w mowie zależnej z czasownikami say, tell, ask i następstwo czasów, zdania z różnymi czasownikami wprowadzającymi (np. admit, threaten, suggest), zdania niewymagające zmiany czasów;
- Pytania pośrednie;
- Pytania typu question tags, reply questions po trybie rozkazującym, zwroty So do I, Nor/Neither do I;
- Zdania w stronie biernej w czasach: present simple, present continuous, past simple, past continuous, present perfect, future simple, past perfect, oraz z czasownikami see, hear, make i help, zdania typu He is/was known to be/have been, passive gerund (np. He hates being looked at), passive infinitive (np. She wanted to be admired);
- Zdania współrzędnie złożone;
- Zdania podrzędnie złożone:
 - okolicznikowe: celu, z in order that/so that..., czasu, w zdaniu Once... ,miejsca, porównawcze, z wyrażeniem as if/as though, the faster ... the better, przyczyny, przyzwolenia , skutku, sposobu, warunku typu 0, I, II, III, inwersja w zdaniach warunkowych, will i would po if;
 - przydawkowe ograniczające i opisujące;
 - orzecznikowe;
 - dopełnieniowe typu All I want was(to) go home;
 - podmiotowe, np. What I want is peace and quiet;
- Zdania wyrażające życzenie lub przypuszczenie z wyrażeniami I wish, I'd rather, I'd sooner, I'd prefer, you'd better, suppose, supposing, if only, it's high time;
- Inwersja stylistyczna i inne formy emfatyczne: hardy, rarely, seldom, hardly, never, only, under no conditio itp.
- Konstrukcje gerundialne, bezokolicznikowe i imiesłowowe;

RZECZOWNIK

- Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne;
- Liczba mnoga regularna i nieregularna;
- Rzeczowniki mające tylko l. poj. lub tylko l. mnogą lub dwie formy liczby mnogiej;
- Liczba mnoga rzeczowników złożonych;
- Forma dzierżawcza of, Saxon Genitive i double genitive;
- Rodzaj;
- Rzeczowniki złożone;
- Rzeczowniki użyte przymiotnikowo;
- Budowa słowotwórcza rzeczownika.

PRZEDIMEK

- Przedimek nieokreślony, określony i zerowy

PRZYMIOTNIK

- Stopniowanie regularne i nieregularne;
- Miejsce przymiotnika w zdaniu;
- Kolejność przymiotników przed rzeczownikiem;
- Przymiotnik dzierżawczy;
- Przymiotniki złożone typu blue-eyed;
- Przymiotnik z przedimkiem określonym (the poor) i po czasownikach postrzegania (It smells nice).
- Konstrukcje typu the sooner, the better, more and more impatient;
- Przymiotniki w konstrukcjach z so, such, how, what;

PRZYSŁÓWEK

- Stopniowanie regularne i nieregularne;
- Miejsce przysłówka w zdaniu;
- Przysłówki too i enough;
- Przysłówki o dwóch znaczeniowo różnych formach (np. hard – hardly).

PRZYIMEK

- Przyimek określający miejsce, kierunek, odległość, czas;
- Przyimek przyczyny i sposobu;
- Przyimki po niektórych czasownikach i przymiotnikach.

ZAIMEK

- Zaimek osobowy;
- Zaimek dzierżawczy;
- Zaimek zwrotny;
- Zaimek emfatyczny;
- Zaimek wskazujący;
- Zaimek pytający;
- Zaimek względny;
- Zaimek wzajemny;
- Zaimek nieokreślony: some, any, no, every i złożenia z nimi, none, either neither, many, much, few, a few, little, a little, another, other, others, the other, the others, every, each, enough, both all, either – or, neither – nor
- Zaimek bezosobowy you, one.

LICZEBNIK

- Liczebniki główne i porządkowe

SPÓJNIKI

- and, or, but, if, unless, that, till, until, when, where, while, after, before, because, (al)though, so, in spite, on condition that, despite, supposing, so as, even though, whereas, as if, as though